

Protestantse Kerk

AANWIJZING GCBB 2026 - 004

Aan: Classicaal Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB's)

Van: Generaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (GCBB)

Datum: 3 juni 2026

Onderwerp: Cou lance bij beoordeling puntentelling controlecategorieën

Inleiding

Op grond van de Generale Regeling 12-4-4 is het Generale College voor de Behandeling van Beheerszaken (GCBB) bevoegd aanwijzingen te geven aan de Classicale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken met het oog op de bewaking van de kwaliteit van het toezien en de afstemming van beleid. Het GCBB acht het wenselijk de volgende aanwijzing te geven.

1. Aanleiding

Het GCBB constateert dat de toepassing van de Richtlijn controlecategorieën in sommige gevallen leidt tot een verplichte accountantscontrole als gevolg van incidentele of boekhoudkundige waardeinstijgingen, met name bij onroerende zaken.

Hierdoor kunnen gemeenten op basis van de puntentelling in een hogere controlecategorie terechtkomen, terwijl de feitelijke aard en omvang van de risico's gelijk blijven en er materieel geen wijziging is in de financiële positie of liquiditeit van de gemeente of diaconie.

Het GCBB acht het wenselijk om, vooruitlopend op een nadere evaluatie van de richtlijn, update van de puntentelling en analyse van de beschikbare FRIS-data, tijdelijke duidelijkheid te geven over de toepassing van cou lance in dergelijke situaties.

2. Geconstateerde uitvoeringsproblematiek

Het GCBB overweegt dat:

- waardeinstijgingen van gebouwen en landerijen in belangrijke mate kunnen bijdragen aan een hogere puntenscore;
- herwaarderingen niet zonder meer leiden tot een hoger financieel risico of grotere complexiteit van de financiële huishouding;
- de huidige systematiek van puntentoekenning mogelijk niet in alle gevallen recht doet aan het risicoprofiel van gemeenten;

- en dat gemeenten voldoende gelegenheid moeten krijgen om, indien noodzakelijk, tijdig een accountantsrelatie op te bouwen.

3. Besluit GCBB en aanwijzing

Het GCBB stelt hierbij de volgende bindende aanwijzing vast:

1. CCBB's kunnen in individuele gevallen cou lance toepassen indien een gemeente uitsluitend of overwegend door:
 - herwaardering van onroerende zaken,
 - stijging van boekwaarden,
 - of incidentele baten bij verkoop van onroerend goed,
 in een hogere controlecategorie terechtkomt.
2. Deze cou lance kan uitsluitend worden toegepast indien:
 - de financiële risico's naar het oordeel van de CCBB beheersbaar zijn;
 - de controlecommissie van betreffende gemeente of diaconie bestaat uit leden die aantoonbaar beschikken over financiële deskundigheid en ervaring die naar aard en niveau vergelijkbaar is met de expertise die van accountants mag worden verwacht, zodat voldoende waarborg bestaat voor een zorgvuldige en grondige beoordeling van de jaarrekening en het financieel beheer;
 - en aannemelijk is dat geen sprake is van een structurele vergroting van de complexiteit van het vermogensbeheer.
3. Indien cou lance wordt toegepast ten aanzien van de verplichte accountantscontrole:
 - geldt deze in beginsel voor maximaal twee boekjaren;
 - en dient de gemeente in deze twee jaren aantoonbaar voorbereidingen te treffen voor naleving van de reguliere controleverplichtingen.
4. De verleende cou lance dient door de CCBB:
 - schriftelijk en gemotiveerd te worden vastgelegd;
 - expliciet aan de gemeente te worden bevestigd; en
 - een kopie van de dispensatie aan het GCBB te sturen ter registratie.
5. Indien FRIS technisch geen verwerking van deze cou lance mogelijk maakt, kan tijdelijk worden volstaan met:
 - Upload van het beoordelingsrapport van de controlecommissie;
 - aangevuld met de schriftelijke dispensatie of cou lancebrief van het CCBB;
 - alsmede de controlevragen behorende bij de toepasselijke categorie toe te voegen aan de stukken die via FRIS worden aangeleverd.

4. Slotbepaling

Deze aanwijzing geldt in afwachting van een nadere heroverweging van de Richtlijn controlecategorieën, update van de puntentelling en verdere analyse van de beschikbare gegevens uit FRIS.

De aanwijzing treedt per direct in werking en is bindend voor alle CCBB's.